

ВЛИЯНИЕ НА COVID-19 ВЪРХУ СТРУКТУРАТА НА СУТРЕШНИТЕ ТЕЛЕВИЗИОННИ БЛОКОВЕ В БЪЛГАРИЯ В ПЕРИОДА 2020 – 2023 Г.

Мария Константинова

Университет за национално и световно стопанство

Резюме. Настоящият текст разглежда влиянието на пандемията от COVID-19 върху структурата на четирите основни сутрешни блока в България – „Денят започва“ по БНТ, „Здравей, България“ по Нова телевизия, Тази сутрин“ по БТВ и „България сутрин“ по Bulgaria ON AIR. Целта е да се проследи как са се променили като съдържание и структура четирите сутрешни телевизионни блока вследствие на влиянието на пандемията за период от две години (от 2020 до 2023 г.). При избор на методологията за провеждане на изследването е отчетен характерът на поставената цел, като се придържахме към принципите на висока етичност и ефективност на количествените с качествените показатели и критерии. В резултатите се поставя акцент върху различните методи, използвани за промяна на структурата и съдържанието на сутрешните телевизионни блокове в ковид-период.

В заключението става ясно, че всяка от телевизиите е предприела различни начини за справяне с ковид-кризата, без да се лишава аудиторията от информация по всички актуални теми у нас и по света. Въпреки наложената промяна на функциониране и четирите сутрешни телевизионни блока запазват своята структура на теми и гости, като всички залагат на ротационна смяна на водещите и разговори онлайн чрез видеовръзка.

Ключови думи: COVID-19; влияние; сутрешен телевизионен блок; БНТ, БТВ, НОВА, Bulgaria ON AIR

1. Въведение

Коронавирус е думата на 2020 г. Тази дума промени света, хората, икономиката, медиите, новините. Последните, макар и тревожни, са основният източник на информация за преобладаващата част от населението и най-важното е те да са достоверни. Мерките на властите срещу разпространението на COVID-19 в света и стъпките за превенция, които предприеха големите медии, наложиха допълнителни промени в програмното съдържание, което концентрира повече ресурси в новините, актуалните предавания и допълнително специално съдържание.

COVID-19 нанесе тежък удар върху развлекателната индустрия и тотално прекрои плановете на холивудските студия, стрийминг гигантите и телевизиите в цял свят. Очаквано, заради засиления интерес към новинарско съдържание, водещите телевизионни канали по света дадоха предимство на новините, актуалните предавания и специалните медийни проекти, посветени на COVID-19.

Тенденцията не подмина и България. БТВ първа обяви, че пренасочва ресурсите си към новините, актуалните предавания и извънредните студия и емисии. В същото време, новинарските екипи бяха на фронтната линия с емисии, публицистика и извънредни предавания на тема COVID-19.

Още със започването на разпространението на коронавируса водещи журналистически организации пуснаха насоки за това как да се отразяват новините около COVID-19.

От Европейската комисия обявиха борба с дезинформацията, свързана с коронавируса. От там подчертаха, че е важно гражданите да получават актуална информация само от авторитетни източници, и препоръчаха да се следват съветите на органите за обществено здравеопазване в съответната страна, както и да се следят уебсайтовете на съответните европейски и международни организации.

С цел да се запази здравето на обществото, част от медиите у нас решиха да организират кампании с цел да призоват гражданите да останат по домовете си за известно време.

В БТВ организираха кампанията, в която водещи лица от телевизията призоваваха хората да останат по домовете си. Последваха поредица от видеообръщения и на известни личности, които медията събра, за да покаже на обществото, че е важно да пазим себе си и околните, като останем вкъщи.

Още една от големите телевизии – Bulgaria ON AIR, също се присъедини към световните препоръки и се обърна към зрителите си с призив към всички, които имат възможност, да бъдат #ОтговорниВкъщи. А извънредното положение неизменно се отрази и на работата на самата телевизия, разделяйки новинарите, журналистите и операторите в отделни екипи – докато едните работят на терен с маски, ръкавици, трезва мисъл и кураж, другите чакат да дойде техният ред, а дотогава са #ОтговорниВкъщи.

Водещите лица на телевизията от новините, спорта и актуалните предавания споделиха за зрителите своите хобита и им дадоха идеи как да оползотворят ефективно времето, в което са си вкъщи.

По време на пандемията политематичната телевизия Bulgaria ON AIR се зае и с още една кампания, но този път в помощ на децата, и в частност учениците. След обявяването на извънредната ситуация в страната заради ковид в ефира на телевизията започват да се излъчват онлайн уроци за учениците. Те са предвидени да се излъчват всеки ден в часовете около обяд.

Така журналистите от различните медии изпълняваха една от основните си функции – да възпитават и да дават добър пример.

2. Методология

Сутрешните блокове на четирите водещи телевизии в страната бяха най-тежко засегнати от пандемията от коронавирус. Те трябваше да изпълняват своята основна роля да предоставят навременна и достоверна информация на своите зрители, и най-вече да не се всяват излишна паника и страх с подробности около случаите на заразените. В тази връзка, всяка от телевизиите предприе различни мерки за запазване сигурността на водещите, репортерите и гостите в сутрешните блокове.

Още на 13 март Българската национална телевизия обяви, че с влизането в сила на извънредното положение в страната се предприема намаляване на времетраенето на предаванията. В сутрешния блок екипите бяха разделени на по трима души.

Запазена беше публицистиката – предавания като „Панорама“, „Още от деня“, „Референдум“, „Сутрешен блок“ продължиха да се излъчват в ефира на БНТ.

На уебсайта на „По света и у нас“ беше направена секция „COVID-19“ с актуална информация по темата. Като мярка беше решено да се премахнат ветробраните от микрофоните на телевизията, за да се намали рискът от задържане на вируса. Освен това от телевизията бяха осигурени предпазни средства за всички журналисти.

„Трудно е да се прави телевизия в условията на пандемия – заявява тогава директорът на Дирекция „Информация“ на БНТ Мариела Драголова в „Сутрешния блок“. – На терен репортерите и журналистите трябва да бъдат добре защитени. Те внимават на какво разстояние правят интервюта, както и в студиото.“

За промени в програмата си анонсира и БТВ. Относно сутрешния блок беше съобщено, че от 23 март той започва да се излъчва с половин час по-късно от редовния час (7.00 вместо 6.30), а някои предавания започват да се излъчват на повторения. На 19 март телевизията организира и специалното предаване на живо „Кризата COVID-19: Всичко, което трябва да знаете“ с цел да даде актуална и полезна информация, както и съвети за всички зрители от авторитетни събеседници. Седмица по-късно БТВ създаде и специално токшоу в часовия пояс между 21 и 22 ч., което да погледне на COVID-19 епидемията през призмата на човешките истории. От телевизията съобщи, че са установени и правила за спазване на дистанция между гостите и водещите в актуалните предавания и токшоу програмите. За работа на терен в потенциално заразени зони новинарските екипи разполагат със специално предпазно облекло и аксесоари.

От Нова телевизия обаче решиха да не правят промяна във времетраенето на сутрешния блок „Здравей, България“ и той продължи да се излъчва със същия начален час – 6.20 ч., както преди обявяването на пандемията от ковид. Във връзка с пандемията и осигуряване безопасността на служителите, в телевизията бе решено да има ротационна смяна на водещите на сутрешния блок.

В телевизия Bulgaria ON AIR настъпват промени в програмата, и по-конкретно във времетраенето на сутрешния блок „България сутрин“. Ръководството решава, че ще намали времето с половин час и вместо до 9.30 ч. предаването се излъчва от 6.30 до 9.00 ч.

Подобно на Нова телевизия, и в Bulgaria ON AIR предпочетоха да се разделят на няколко екипа за водене на сутрешния блок с цел да не се събират много хора на едно място.

Това, което обединява и четирите сутрешни блока, е решението разговори-те в предаванията да се случват само в онлайн форма, за да се избегне изцяло физически контакт. Това обаче затруднява много работата на най-актуалните предавания в ефира, тъй като ситуацията налага тази форма на провеждане на интервюта да продължи много дълго време. През първата година от пандемията разговорите в студио се осъществяват предимно онлайн, след което постепенно започват някои да се съчетават разговори онлайн и на живо в студио.

3. Резултати

Резултатите, до които достигахме вследствие на проследяването на влиянието на пандемията от COVID-19 върху сутрешните телевизионни блокове на четирите водещи телевизии – БНТ, БТВ, Нова телевизия и Bulgaria ON AIR, показват, че коронавирусът е променил изцяло начина на функциониране на актуалните предавания. Основен акцент се поставя върху промяната на часа на излъчване на сутрешните телевизионни блокове – започват да се излъчват с половин час по-късно или приключват по-рано. Предприемат се ротационна смяна на водещите и разделение в отделни екипи с продуцентите, така че да няма струпване на много хора на едно място. Разговорите с гостите вместо на живо в студиото преминават изцяло в онлайн форма. По отношение на структурата нито една от телевизиите не променя визията на предаването, единственото ново е, че сериозно внимание се отделя на всички здравни теми, и най-вече на проследяването на ковид картината у нас.

Всяка от телевизиите предприема правила за предпазване на служителите и осигуряване на предпазни средства. БТВ и Bulgaria ON AIR се отличават със собствени кампании, които призовават хората да си останат вкъщи, като дават пример с водещите лица на телевизиите, а Bulgaria ON AIR поставя акцент и върху обучението на децата, които заради усложнената обстановка не могат да посещават училище. Затова от телевизията предприемат кампания заедно с издателство и започват да излъчват онлайн уроци в часовия диапазон между 12 и 14 ч.

Оставането вкъщи и прекараното време пред екраните има и своята негативна страна. Според данни на световната организация УНИЦЕФ екранното време е сочено като причина за липсата на физическа активност – водещ рисков фактор за смъртността в световен мащаб, който допринася за затлъстяването сред децата. Някои твърдят, че ограничаването на времето, което децата прекарват пред екрана, е един от начините за повишаване на физическата активност, но изследванията все още не са подкрепили тези твърдения. За мнозина затворени вкъщи днес всъщност е вярно обратното: активните видеоигри или видеоклипове с физически упражнения може да са най-добрият им шанс за физическа активност.

4. Дискусия

Една от най-важните задачи на журналистите в извънредна ситуация като COVID-19 е да не всяват страх и паника. Отразяването на ситуацията трябва да бъде с разум, без да са емоционални по темата. Без крещящи заглавия, които биха ужасили всеки нормален човек. Защото хората, които ги гледат, слушат и четат, реагират на думите им. Ролята на журналистите е да не оставят хората с грешно впечатление. Да не ги заблуждават в търсене на сензация. Да се стараят да не разпространяват грешни послания. Разбира се, че всеки разбира нещата различно, но точно затова въпросът КАК ще бъде предадена информацията, е от първостепенно значение. Затова е много важен и подборът на източниците на информация, който правят хората, на кого и за какво се доверяват.

Емоционалните щети, които медиите могат да нанесат, са огромни. Икономическите – също. Тъй като нямаме преки наблюдения върху целия свят, разчитаме на медиите да ни покажат къде какво се случва. А от това как ще ни го покажат, зависи нагласата ни към цялата ситуация. Отговорността върху водещите медии е най-голяма, тъй като всяка централна емисия новини и всяко сутрешно предаване, с което се събуждат хората, стигат до милиони. Затова изводът тук е, че трябва да се спазват основните журналистически правила при отразяването на деликатна тема, и най-вече да се спазват етичните норми, които професията журналист носи със себе си.

5. Заключение

В заключение може да се направи извод, че четирите телевизии адаптират продукцията и съдържанието си към установената епидемична обстановка в страната и съобразявайки се с новите правила на живот, показват една различна страна от работата на журналистите на терен.

Актуалните телевизионни формати като сутрешните блокове започват да се излъчват с нов час, водещите и продуцентите да се разделят на екипи, а разговорите да бъдат пренасочвани към живи връзки. Това създава редица трудности в работата на журналистите, но тук се проявява и тяхната основна

функция да информират обществото навреме с точни и ясни данни, като не се допуска океанът от информация и мнения на експерти да обърка, заблуди и дезинформира хората. Най-важната задача изпълняват водещите и репортерите на сутрешните телевизионни блокове, тъй като с тях се будят хората и от тях очакват да получат достоверна и проверена информация.

Най-голямото предизвикателство за екипите на сутрешните телевизионни блокове остава да бъдат добрият пример за обществото и да ги призовават да бъдат отговорни към себе си и към околните.

Благодарности. Благодарности на доц. д-р Стела Ангова за насоките по доклада!

БЕЛЕЖКИ

Статии:

Преосмисляне на времето пред екрана по време на COVID-19, UNICEF Bulgaria

Борба с дезинформацията, Европейка комисия

Защо новините по-телевизията са по-важни от всякога ?

Tips for journalists covering COVID-19

Сайтове:

https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2020/03/16/4041884_zaradi_koronavirusa_nova_televizii_a_vuvede_rotacionna/

<https://offnews.bg/medii/btv-promenia-programata-zaradi-karantinata-gostite-v-studioto-shte-sa-724190.html><https://www.tialoto.bg/a/9-lifestyle-and-travel/101423-kakvo-pravyat-litsata-na-bulgaria-on-air-dokato-sa-otgovornivkashti>

<https://uspelite.bg/kak-jurnalistite-ne-tryabva-da-otrazyavat-novinite-okolo-koronavirusa-1>

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377660>

<https://www.europarl.europa.eu/news/bg/headlines/world/20200423STO77709/svobodata-na-mediite-i-pandemiiata-ot-covid-19>

<https://aej-bulgaria.org/%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0/>

<https://dnes.dir.bg/obshtestvo/zashto-novinite-po-televiziyata-sega-sa-po-vazhni-otvsyakoga>

<https://bntnews.bg/news/kakvi-merki-za-sigurnost-sreshtu-covid-19-sa-predprieti-v-bnt-1045805news.html>

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/fighting-disinformation_bg

<https://www.unicef.org/bulgaria/%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BE%D1%81%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4-%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-covid-19>

IMPACT OF COVID-19 ON THE STRUCTURE OF MORNING SHOWS IN BULGARIA IN PERIOD 2020 – 2023

Abstract. This report examines the impact of the COVID-19 pandemic on the structure of the four main morning blocks in Bulgaria – “The Day Begins” on BNT, “Hello, Bulgaria” on Nova Television, “This Morning” on BTV and “Bulgaria Morning” on Bulgaria ON AIR. The purpose of the report is to track how the content and structure of the four morning television blocks changes due to the impact of the pandemic over a period of two years (from 2020 to 2023). When choosing the methodology for conducting the research, the nature of the set goal is taken into account, adhering to the principles of high ethics and efficiency of quantitative and qualitative indicators and criteria. The results highlight the different methods used to change the structure and content of morning TV blocks in the covid period.

In conclusion, it is clear that each of the television stations has taken different ways to deal with the covid crisis without depriving the audience of information on all current topics in our country and around the world. Despite the imposed change of operation, all four morning television blocks retain their structure of topics and guests, all relying on a rotating change of presenters and online conversations via video link.

Keywords: COVID-19; influence; morning television; BNT; BTV; NOVA; Bulgaria ON AIR

✉ **Maria Konstantinova, PhD Student**
University of National and World Economy
Sofia, Bulgaria
E-mail: maria.konstantinova@unwe.bg